

Schemat władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej

(stan na 8 czerwca 2022 r.)

Władza ustawodawcza (legislatywa)

Sejm
Senat

Władza wykonawcza (egzekutywa i administracja)

Prezydent RP

Rada Ministrów i administracja rządowa:

1) organy naczelné administracji rządowej:

- Rada Ministrów
- Prezes Rady Ministrów
- ministrowie

2) organy centralne administracji rządowej

3) organy terenowe administracji rządowej
zespolonej i niezespólonej*

Organy samorządu terytorialnego:

- samorząd województwa*
- samorząd powiatowy*
- samorząd gminny*

Organy samorządów zawodowych
utworzonych na podstawie ustawy, np.
Naczelna Izba Lekarska, Naczelna Rada
Adwokacka

Władza sądownicza (judykatura)

Trybunał Konstytucyjny
Trybunał Stanu

Organy wymiaru sprawiedliwości:

- 1) Sąd Najwyższy
- 2) sądy powszechne*:
 - sądy apelacyjne
 - sądy okręgowe
 - sądy rejonowe
- 3) sądy wojskowe*:
 - wojskowe sądy okręgowe
 - wojskowe sądy garnizonowe
- 4) sądy administracyjne:
 - Naczelny Sąd Administracyjny
 - wojewódzkie sądy administracyjne*

Organy kontroli państwowej i kontroli prawa

Najwyższa Izba Kontroli
Państwowa Inspekcja Pracy
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzecznik Praw Dziecka
Prezes Urzędu Komunikacji
Elektronicznej
Prezes Urzędu Ochrony Danych
Osobowych

* organy działające w terenie, tzn. na części terytorium państwa, w granicach zasadniczego podziału terytorialnego państwa (województwa, powiatu, gminy)
lub specjalnych podziałów terytorialnych (np. struktura sądów powszechnych)

** schemat nie uwzględnia organów *sui generis*, które nie dają się zaliczyć do żadnej z czterech grup, np. Krajowa Rada Sądownictwa, Narodowy Bank Polski

Schemat administracji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej

(stan na 8 czerwca 2022 r.)

	Administracja rządowa	Administracja samorządowa	Samorzady zawodowe (przykłady)	Administracja specjalna (przykłady)
Organy centralne	<p>1) organy naczelne administracji rządowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rada Ministrów - Prezes Rady Ministrów - ministrowie <p>2) organy centralne administracji rządowej: podlegają organowi naczelnemu, działają na całym terytorium państwa, np. Komendant Główny Policji, Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Główny Inspektor Sanitarny, Komendant Główny Granicznej</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Naczelna Rada Lekarska - Naczelna Rada Adwokacka - Krajowa Rada Pielęgniarek i Położonych - Krajowa Rada Architektów 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Najwyższa Izba Kontroli 2) Narodowy Bank Polski 3) Prokurator Generalny i Prokuratura Krajowa
Organy terenowe	<p>3) organy terenowe administracji rządowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organy administracji zespolonej: podlegają wojewodzie, działają w granicach województwa, np. Kurator Oświaty, Komendant Wojewódzki Policji - organy administracji niezespolonej (resortowe): podlegają organowi naczelnemu lub centralnemu, są wyłączone spod władzy wojewody, zasięg ich działania może różnić się od granic województw, np. szef wojskowego centrum rekrutacji, komendant oddziału Straży Granicznej, dyrektor urzędu górniczego, naczelnik urzędu skarbowego i dyrektor izby administracji skarbowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1) samorząd województwa 2) samorząd powiatowy <ul style="list-style-type: none"> - powiaty (obejmujące obszar gmin) - miasta na prawa powiatu (obejmujące obszar dużego miasta) 3) samorząd gminny: <ul style="list-style-type: none"> - gminy miejskie (1 miasto) - gminy miejsko-wiejskie (1 miasto oraz wsie) - gminy wiejskie (wyłącznie wsie) 	<ul style="list-style-type: none"> - okręgowe rady lekarskie - okręgowe rady adwokackie - okręgowe rady pielęgniarek i położnych - rada okręgowej izby architektów 	<ol style="list-style-type: none"> 1) delegatury NIK 2) oddziały okręgowe NBP 3) prokuratury regionalne, okręgowe i rejonowe 4) sądy powszechne: apelacyjne, okręgowe, rejonowe 5) sądy wojskowe: okręgowe, garnizonowe 6) wojewódzkie sądy administracyjne

Wybrane organy administracji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej

(stan na 8 czerwca 2022 r.)

Organ państwowy	Struktura administracji	Organ nadrzędny	Urząd obsługujący	Wybrane jednostki podległe
Minister Spraw Zagranicznych	naczelny organ administracji rządowej	Prezes Rady Ministrów	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	m.in. ambasady i konsulaty
Komendant Główny Straży Granicznej	centralny organ administracji rządowej	minister właściwy ds. wewnętrznych	Komenda Główna Straży Granicznej	oddziały, placówki i dywizjony
wojewoda	rządowa terenowa administracja zespolona	Prezes Rady Ministrów	urząd wojewódzki	m.in. komenda wojewódzka Policji, kuratorium oświaty, inspekcja handlowa itd.
sąd okręgowy	administracja specjalna		sąd okręgowy	

Jednostka samorządu terytorialnego	Organ stanowiąco-kontrolny	Organ wykonawczy	Urząd obsługujący	Wybrane jednostki podległe
samorząd województwa	sejmik województwa	zarząd województwa (przewodniczy marszałek województwa)	urząd marszałkowski	m.in. wojewódzki zarząd dróg, szpital wojewódzki, teatr, regionalny ośrodek polityki społecznej, wojewódzki urząd pracy itd.
samorząd powiatowy: - powiat - miasto na prawach powiatu	rada powiatu rada miasta*	zarząd powiatu (przewodniczy starosta powiatu) prezydent miasta*	starostwo powiatowe urząd miasta*	m.in. powiatowy (miejski) zarząd dróg, szkoły ponadpodstawowe, powiatowy urząd pracy itd.
samorząd gminny: - gmina miejska - gmina miejsko-wiejska - gmina wiejska	rada miejska* rada miejska rada gminy	burmistrz lub prezydent miasta* burmistrz wójt	urząd miejski* urząd miejski urząd gminy	m.in. żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gminny zarząd dróg, dom kultury, biblioteka publiczna itd.

* organy gminy miejskiej są jednocześnie organami miasta na prawach powiatu, przy czym w mieście na prawa powiatu nazwa „miejski” zmienia się na „miasta”

** jednostkami pomocniczymi tworzonymi przez gminę na swoim terenie mogą być sołectwa, dzielnice, osiedla i miasto